

AĞAÇ

Bir ağaç var, devasa... Dalları, yükseklikte evleri aşıyor. Görkemli ve heybetli. Görmeden bildiğim bir ağaç bu. Bilmeden sevdiğim... Dahası neden gözümün önüne geldiğini hiç bilmediğim... Tüm nedenleriyse ancak yıllar sonra peyderpey öğrendim.

Bütün aile arabaya binmiş gidiyoruz, bilmediğimiz bir semtte ev bakmaya. Bol yağışlı bir gün. Kâh cama vuran damlalara kâh damlaların ardında kalan şehrin manzarasına takılıyor gözüm. Günlerdir devam ediyor bu ağır yağmur. Bulutlar koyu ve alçak, ortalık karanlık. Işıklar yanıyor çoğu evde, dükkânlarda...

Bakacağımız evin bulunduğu semte giriyoruz. Oturşumu düzeltip belimi dikleştiriyor ve dikkatimi etrafa verip merakla bakıyorum. Ne ki nasıl bir yerde olduğumuzu göreyim istiyorum. Bulutlar açılmaya başlıyor bu esnada, ortalık giderek aydınlanıyor. İskoçya'nın kırmızı taşlı geleneksel evleri, bakımlı bahçeler, koca koca ağaçlar, küçük dükkânlar geçiyor camımın önünden hızla. Birden yağmur da kesiliyor ve güneş bütün cazibesiyile kendini gösteriyor.

Tazecik yağmurun hemen ardından açan güneşin etkisiyle her şey daha canlı, daha pırıltılı ve haliyle çok daha göz alıcı oluyor. Cilalanmış gibi parıldayan ağaçlar, ışıltıyan çalılıklar, oluk oluk suyla yıkanmış gibi pırıl pırıl kal-

dırımlar ilişiyor gözüme. Taş evler bile başka şu haliyle... Manzaranın letafetine ve arabaya düşen tatlı bahar güneşinin zarafetine eşlik eden bir Passenger şarkısı çalıyor arabada tam da o esnada, “All The Little Lights”. Çocukların sakin halinin, şarkının ve bu ışıltılı anın etkisiyle içime damla damla zerkedildiğini hissediyorum, mest edici bir ılıklığın. Gözlerim hâlâ etrafta, hafif hafif salınıyorum o ılıklıkla. Bu yol bu ritimde akıp gidecek zannederken bir anda bambaşka bir şey oluyor.

O’nu görüyorum. Uyanırken gördüğüm bir rüya gibi... Günlerdir sadece benim için oynatılan bir film gibi gözümün önünden neredeyse hiç gitmeyen, yürürken, okurken, çocuklarla ya da başkalarıyla konuşurken, her şeyin önünde bir perde gibi duran o manzara: Kocaman bakımsız bir arazi, arka tarafta, tek başına minicik kalmış çift katlı ve yaşlı bir taş ev, evi çevrelemiş devasa bir bahçe, bahçede türlü ağaçlar ve görmeden bildiğim, bilmeden sevdiğim o ağaç. Sisli filmim, sislerinden arınmış halde tüm berraklığı ve canlılığıyla karşımda duruyor şimdi. Bakıyorum ve kalakalıyorum. Gerisinde duran her şeyi örtecek denli heybetli gövdesi, göklere uzanmış dallarıyla tanıdık bir sima ve dahi selamla karşımda durmuş, mütebessim bakıyor bana. Kalbim yerinden çıkacak gibi atmaya başlıyor, nefes alışım hızlanıyor. O birkaç saniyede, gördüğüm manzaranın salisede bilmem kaç tane fotoğrafını çekiyorum zihnimde. Bol flaşlı ve telaşlı... Zira unutmamam gerek bu anı.

Bağırıyorum... “İşte O! Gördüğüm O” Çocuklar ne olup bittiğini anlamıyor. Ali neredeyse yolu şaşıyor. “Bak, bak” diyorum Ali’ye kesik nefesle, “Hani anlatmıştım ya, gözümün önünden hiç gitmeyen bir manzara ve ağaç vardı, işte onlar duruyor sağ tarafta.” Ali’ye anlatmıştım olanı, zira hiçbir anlam veremediğim, ne olduğunu kestiremedi-

ğim o hayali film ve o ağaç, bazen kaybolsa da çoğunlukla gözümün önündeydi ve anlatılmayacak gibi de değildi.

Haftalar öncesinden ayarlanmış bir ev randevumuz var ve mutlaka yetişmek zorundayız. Zira İskoçya’da evler haftalar öncesinden alınan randevuyla geziliyor. Randevuyu kaçırmak demek, zaten zor bulunan evleri de kaçırmak demek oluyor. Durum böyle olmasa Ali’den arabayı durdurmasını, bahçeye ve ağaca yakından bakıp ne olup bittiğini anlamayı isterdim mutlaka. Ancak şimdilik bu kadarla yetinmek zorunda kalıyorum. Çözemediğim bu gizemin hayret ve şaşkınlığıyla yanından geçip gidiyoruz o gün ağacın, içim sarsılmış ve bulanık, gözüm arkada kalarak...

Ağaca yakın yerdeki evi tutuyoruz. Ağaçlı arazi, yol üzerinde olduğu için arabayla geçip giderken de çoğunlukla karşılaşıyoruz. Her ne zaman yanından geçsem selamını alıyor, selamımı veriyorum. Bu böyle uzunca bir süre devam ediyor, birbirimize yaklaşmadan, selamla yetiniyoruz. Yaşadıklarımı anlamlandıramadığımdan herhalde “Öylesine bir tesadüftü” deyip zihnin manasızlık dehlizine atıyorum olanları. Tüm hikâyeyi de bundan ibaret sanıyorum. Bir şekilde yanına çağrıldığı bir ağaç... Ancak bu kadarla bitmiyor hikâye. Bunu da bir yıl sonra ancak anlıyorum.

Baharda çocukların ikisini de okula bıraktıktan sonra kasaba merkezine doğru yürüyüşler yapmaya başlıyorum. Yürüyüş güzergâhımda, o arazi ve o ağaç da var ve gözüm hep onlarda. Yanından geçtiğim her an soluklanmak bahanesiyle duruyor, illa ki orada oyalanıyorum. Bu sürekli irtibat yaklaşmayı, yaklaşmak yakınlaşmayı getiriyor. Yakınlaşmak ise dokunmayı... Bu hayati yöneliş, bu insancıl istek burada da gösteriyor kendini “Ah!” diyorum içimden, keşke biraz yanına gidebilsem, bir kez dokunabilsem... Hem bir sır var orada, o ağaçta. Bunun için yanına gitmem ve

onu dinlemem gerek. Yoksa nedir bu his? Nedendir hep bir cazibe merkezi gibi O'na doğru çekilmem?

Ev eski, arazi ise bakımsız. Belli ki ev de arazi de bir süredir kullanılmıyor. Her yana saçılmış çöplerden ve ağacın etrafında toplanan öteberiden, yıllarca üst üste binmiş kuru yaprak birikintisinden ve bu birikintinin çamurlu bir tepecik halinde gövdeyi yarıya dek örtmesinden, evin yarım kalmış inşaatından ve inşaat kalıntılarından da anlamak mümkün bunu. Beni ilgilendiren kısım, viran olan bu bahçeye girilip girilmeyeceği. Buna dair izler, bulgular peşindeyim. Bahçenin kapalı bir kapısı yok. Bilakis taş duvarlı, genişçe büyük bir geçişi var ama bu bir bulgu sayılmaz. Zira buralarda, evlerin bahçeleri çoğunlukla açık. Bir, iki kez o kapıdan köpeğini gezdirmek için girenlere rastlıyorum, bu iyiye işaret ama yine de emin olamıyorum.

Gene yürüyüş yaptığım bir gün, gene aynı yerde dinleniyor görüntüsü altında, ağaçla hasbihal ediyorum. Tam o esnada köpeğini gezdirmek için bahçeye girmek üzere olan yaşlı bir adam görüyorum. O da beni görüyor. İskoçya'da bilhassa yaşlılar selamla yetinmezler, geçip giderken bile mutlaka havadan sudan konuşmaya girerler, ola ki sıcak bir karşılık vermişseniz muhabbeti de ilerletirler. Tam da böyle oluyor. Masmavi gözleri ile aynı renkte bir kazak giymiş ve tweet bir kasket takmış yaşlı adam, elma renkli yüzüyle önce gülümseyip selam veriyor, sonra da yanıma geliyor. Konuşmakta pek de başarılı olamadığımdan, her zamanki gibi bol tebessüm ediyorum. O da bunu sıcak bir karşılık olarak alıyor, keyifle konuşmaya başlıyor. Sorularına verdiğim cevaplar dışında, neredeyse konuşmaya hiç gerek kalmadan epeyce şey anlatıyor.

Uzun yıllardır bu mahallede oturduğundan, biri piyano öğretmeni, diğeri tarih öğretmeni olan iki oğlundan, to-

runlarından, kendi ile birlikte yaşlanan köpeğinden, nereli olduğum cevabı üzerine Türkiye'ye birkaç kez gittiğinden, havasını, doğasını ve yemeklerimizi çok sevdiğinden bahsediyor. Yaşlı köpek bahçeye giriyor ve ağacın etrafında ağır ağır geziniyor, adamsa içimdeki soruları duymuş gibi anlatmaya devam ediyor. Komşusuna ait olan bu evden, komşusu birkaç yıl önce ölünce hayır kurumlarına bağışlanmak üzere vasiyet ettiği bu araziden bahsediyor. Bahçenin bakımsızlığından dem vuruyorum, henüz kesinleşmeyen kararlar sebebiyle aksilikler yaşandığını söylüyor. "Bahçeye girebiliyor muyuz?" diye soruyorum. "Evet, elbette!" diyor ve işte ondan sonrasında pek hatırlamıyorum. Zira evet cevabından sonra ağacın yanına gittiğimi, ona kulak verdiğimi ve bana anlatacağı şeylerle bu gizemi çözeceğimin hayali ile dört dönüyorum.

Yürüyüşlerim devam ediyor. Ağaçla selamım da. Tek bir fark var, artık yanına da sokulabiliyorum. Bazen öylece yanında durup ne olup bittiğini anlatacak bir şeyler fısıldamasını bekliyorum. Bazen kulağımı gövdesine dayayıp sadece dinliyorum. Elbette hiçbir şey duymuyorum. Bazen konuşuyorum ama doğrusu bir ağaçla ne konuşulur onu da bilmiyorum. Bu yüzden çok ürkek ve çok çekingen kelimelerim. Ve sesim... Benden çıkan o ses beni bile şaşırtacak denli ürkek ve çekingen, sözcükler sanki bir yabancıya ait gibi, öyle iğreti ki... Bazen dokunuyorum o heybetli gövdeye ama dokunuşlarım da tıpkı sözcüklerim ve sesim gibi ürkek ve çekingen; bir var bir yok gibi, hem dokunuyor hem de dokunmuyor gibi... Dokunuşlarım dahi iğreti.

Bir süre ağacın yanına hiç uğrayamıyorum ama yanından arabayla hızla geçip gittiğim her an yakınına gitme özlemim artıyor. Garip ve gene tarif edilmez şekilde o ağacın olduğu yere meylediyorum. Hatta meyletmeyi aşıyor his-

settiğim, gene oraya doğru kuvvetle çekiliyorum. Üstelik mevsim sonbahar, ağaç altın sarısı dev yaprakları ile dayanılmaz bir cazibe de kazanmış gözümde. Bu çekime karşı koyamıyorum, yeniden yanına gitmeye başlıyorum. Bahçe giderek daha da bakımsız bir hal almış, ağacın etrafındaki birikinti daha da çoğalmış. Sanki üstü örtülen ve havasız kalan toprak benmişim gibi rahatsız oluyorum.

Yaşlı adam Graham ve yaşlı köpeği Black ile de yeniden karşılaşmaya başlıyoruz. Graham'e "Arazinin durumunda bir gelişme var mı?" diye soruyorum, "Yakında belli olacak" cevabını alıyorum. Bu kirlilikten ve sanki nefessiz kalan topraktan, ağaçtan dem vuruyorum. "Yapabileceğimiz bir şey yok mu?" diyorum. Bir ay kadar önce mahalleden gönüllülerle bahçede ufak bir temizlik yaptıklarından ve daha büyüğü için hazırlandıklarından bahsediyor. Ümitleniyor, seviniyorum. İçim ışıldıyor bu haberle. Telefonumu veriyor, mutlaka beni de çağırmasını istiyorum.

Beklediğim telefon uzunca bir süre gelmiyor. Dayanamadığım bir gün Ali'ye açıyorum konuyu. "Ben gidip o bahçeyi temizleyeceğim galiba..." diyorum. "Hadi!" diyor Ali, "O zaman hep beraber gidelim" Graham'i arıyor ve durumu anlatıyorum. Graham mahalleden birkaç kişiyi organize edebileceğini ve ondan haber beklememi söylüyor. Bir pazar günü yedi kişi işe giriyoruz. Başlarda gözümüz korkuyor, "Atık malzemeler, kaya gibi taşlar nasıl kalkar?" sesleri çıkıyor. Diğerleri nereden başlayacaklarını bilemeyip bakadururken ilk iş, bahçede kimi çöp kovalarından saçılmış, kimi atıklardan her yana dağılmış çöpleri topluyorum. Hazırlıksız geldiğim için yanımda eldiven de yok! Topladıklarımın aslında iğreniyorum ama içimde bu hissi hızla bertaraf eden yeni bir şey var. Belki ömrümde ilk kez arada insan faktörü olmadan ve dahi hiçbir insanı hesaba katma-

dan, karşılıksız ve beklentisiz hizmet etme, kıymet verme isteği taşıyorum. Bunca yıl yapmamışım, bunca yıl aklımın ucundan bile geçmemiş toprağa hizmet, şimdi doyasıya yapmak istiyorum. İçimdeki coşku ve aldığım lezzet sanıyorum bu saf niyetten. Biliyorum ki cümle yaratılmışa hizmet tek bir yere hizmet demek. Ve o pislige rağmen zannediyorum ki bu saf niyet sebebiyle topladığım şeylerden duyduğum iğrenme hissi, giderek kuvvetli bir hazza bırakıyor yerini.

Bu şevkle çöp adına ne var ne yoksa topluyorum. Ağacın etrafındaki yığının tamamını kaldırmanın mümkün olmadığı sesleri çıkıyor aralıklarla ama şükürler olsun deniyoruz yine de. Birkaç saat içinde her nasıl oluyorsa, neredeyse toprağa gömülmüş molozların, yığınların, koca taşların hemen hepsini topluyoruz. Kesinlikle kaldıramayız dediğimiz, nice ağırlığı kaldırıyoruz. Şaşılacak bir süratte ve kuvvette ilerleme kaydediyor, o korkunç yığını büyük oranda eritiyoruz. Bu noktadan sonra kimimiz elleriyle toprağı kazıyor ve temizliyor, kimimiz işe yarar taşları kenarlara diziyor, kimimiz etrafa saçılmış dal kırıklarını ve inşaata ait atık tahtaları yakmaya girişiyoruz. Çocuklar ise bu yaban yerin sunduğu bol seçenекle öylesine meşgul ve öylesine keyifliler ki... Bazen bize katılıp çürümüş ağaç kütüklerini, içlerindeki böcekleri, mantarları, böcek larvalarını inceliyorlar, bazen de yakılan ateşe dallar atıp ateşin sarsıcı gücünü heyecanla izliyorlar, bazen de macera avına çıkan birer avcı oluyorlar.

Çok yorgun, toz, is, kir içindeyim. Normalde bu vaziyetteyken huzursuzluk kaplar içimi, bir an önce temizlenmek isterim. Ancak tam aksini hissediyorum şimdi, bu batık halimle daha önce tecrübe etmediğim bir coşku, bir lezzet var içimde. Zaten sürekli gülümsüyorum, öyle ki yüz kaslarım gülümseme halinde çakılı kalmış gibi. Devam-

lı yere eğilip kalkmaktan, ağır kaldırmaktan ve saatlerce oturmadan ayakta iş yapmaktan dolayı giderek artıyor kronik bel ağrım. Buna da aldırmış etmiyorum. Üstelik sırf ben değil, tüm aile aynı hazzı duyuyoruz, hissediyorum. Buraya gelmeden aile içinde var olan gerginliğin de kendiliğinden geçmekte olduğu, mütebessim hallerinden açıkça görülüyor. Hepimiz için bir terapi oluyor bu gün.

Ön bahçe ve ağacın çevresi temizleniyor. Ancak yıllarca üst üste binmiş kuru yapraklar, yosunlar, mantarlar ve böceklerle dolu çamurlu birikinti, gövde dibine yerleşmiş bir katman olarak hâlâ duruyor. Bahçecilikten anlamıyorum, böylesi bir işe de ilk kez girişiyorum ama saf toprağa ulaşana dek orayı temizlemek gerekmiş gibi hissediyorum. O noktadan sonra ağaç dibini ellerimle kazımaya başlıyorum. Mahalleli hazırlıklı geldiği için ve bahçe işlerine de alışkın oldukları için malzemeleri var. İçlerinden biri bahçe eldiveni veriyor bana. Şimdi eldivenin de verdiği rahatlıkla her yeri kazıyıp temizliyorum. Bir süre sonra alttan saf toprak görünmeye başlıyor, üstteki kuru toprağın aksine oldukça nemli ve koyu kahverengi. Karşıma çıkan bu kısmı seviyorum, biraz daha hasbihal etmek istercesine yeniden kazmaya devam ediyorum. Az sonra içine aldığı her şeyi dönüştürmüş, kakao rengindeki kısma ulaşıyorum. Bu görüntüde bir cazibe, eşsiz bir güzellik var ve daha önce dikkatimi çekmemiş bir estetik. Öyle seviyorum ki bu saf hali ve henüz tanıştığım yeni halimi... Öyle seviyorum ki toprakla hallenmeyi, hevesle ve hararetle temizlemeye girişiyorum toprağı yine. Saf toprak ortaya çıktıkça, rahatlıyorum. Ağacın ve toprağın gözeneklerinin açıldığını, taze havayı soluduklarını sanıyor, onlar adına ferahlık hissediyor, seviniyorum.

Çok kez seviyorum ağacı bu esnada. Ellerimi yaşlı gövdesinde dolaştırıyorum. Sanıyorum gün boyu yakınında

durmanın verdiği serbestiyle ürkekliğimi ve önceki çekingenliğimi de giderek üzerimden atıyorum. Konuşuyorum onunla, kâh bildiğimiz dillerde kâh diller ötesinde henüz tanıştığım bir dille. Ellerim, ağacın sert ve çatlak kabukları üstünde gezinirken çok şeyler hissediyorum. Bildiğim beş duyudan öte, kelimelerden ve yeryüzü dillerinden azade.

Sanki hakiki ihtiyaçlarımı benden iyi bilen Bir'i, bu ağaç vesilesiyle iyileştiriyordu beni. Sanki ağacın bana ihtiyacı varmış gibi görünürken, asıl benim ona ihtiyacım var gibiydi. Sanki ben, yarıklarını ve kırıklıklarını tamir eder gibi gezinirken kabuğu üstünde şefkatle, o da görünmez şifalı elleriyle benim içimdeki yarık ve kırıkları tamir ediyor gibiydi. Sanki ben o dokunmayla, ihmal edilmişliğini ve hor kullanılmışlığını örtmek isterken; o da benim içimde, kendimin kendime ait ihmallerini, kendimi hor kullanmışlığımı örtmek ister gibiydi. Sanki ben onun kabuğuna dokunurken, o benim içerime, kalbimin kalbine, o güne dek bilmediğim derinliklerime dokunur gibiydi.

Gündüz gözüyle sadece benim gözümde oynatılan tüm o film, o güçlü çekim, ağacın şiddetli çağrısı hepsi buna işaret ediyor gibiydi. Sanki bu ağaç Yaradan'ın yeryüzüne özel olarak gönderilmiş bir meleğiydi ve bu melek aldığı emre bire bir itaat ederek çalışıyordu üzerimde, telaşsız ve incelikle... İçimdeki yabancı atmak, dünyanın kabasından yana ehlileştirmek, beş duyudan öte, yeryüzü dillerinden azade bir iletişime çekmek için beni... Öyle ki görmeden daha yanına çağırıyordu beni, yanına gitsem sevdireliyordu kendini. Onun bana ihtiyacı varmış gibi yapıyor, bu edepli ve latif usulle incitmeden asıl benim ihtiyaçlarımı gideriyor gibiydi.

O sırlı ağaç: Çağrı. Çağrı koydum adını. Çağrı, insan olmaya çağırıyordu beni. Kayıtsız kalınmayacak denli kuv-

vetli, merak dolu bir davetti onunkisi. Tüm sırrı da buydu sanıyorum. İçimdeki özün özünü uyandırmaya vesile olacak, kalp görüsünün kapısını aralayacak... İyi ki ve çok şükür ki davet etti beni. İyi ki ve çok şükür ki Çağrı'yı vesile kılarak yanına çağırıldı Çağrının Sahibi. İyi ki ve çok şükür ki çağrıya değer bulmuştu Çağrının, benim ve her şeyin sahibi.